

Riziká v oblasti otvorených údajov v SR pretrvávajú

Najvyšší kontrolný úrad SR zverejnil v roku 2024 analytický komentár zameraný na stav a problémy zverejňovania otvorených údajov v SR¹. Komentár upozornil na to, že v oblasti otvorených údajov je na Slovensku niekoľko nedostatkov, v dôsledku ktorých krajina stagnuje v tvorbe a implementácii politík založených na analytických údajoch. Aj výsledky prieskumu NKÚ SR potvrdili riziká súvisiace so zverejňovaním otvorených údajov v štátnej správe. NKÚ SR v komentári formuloval tieto odporúčania:

- *prioritne dokončiť a spustiť nový centrálny portál otvorených dát,*
- *centrálne zabezpečiť pripravenosť informačných systémov orgánov verejnej moci na zverejňovanie otvorených údajov,*
- *aktualizovať stratégiu a akčný plán na zlepšenie postavenia Slovenska v indexe digitálnej ekonomiky a spoločnosti z roku 2021 (DESI), ktorej cieľom bolo v horizonte piatich rokov posunúť Slovensko z poslednej tretiny rebríčka do jeho stredu a tak dosiahnuť aspoň priemer EÚ,*
- *prijat' chýbajúci zákon o údajoch.*

Keďže otvorené údaje sú jedným z infraštruktúrnych pilierov digitálnych verejných služieb, NKÚ SR sa kontinuálne venuje rizikám spojeným s ich zverejňovaním a s časovým odstupom sa opäť pozrel na pokrok v tejto oblasti.

Podľa posledných údajov vykazuje Slovensko rozporuplné postavenie v medzinárodnom porovnaní s krajinami EÚ (tabuľka 1).

Tabuľka 1: Umiestnenie SR v medzinárodných hodnoteniach

Index	Poradie SR v rámci EÚ 27	Slovné hodnotenie pozície SR
DESI 2025 ²	23. miesto	SR sa v hodnotení DESI dlhodobo umiestňuje na konci rebríčka členských krajín EÚ. Zároveň v porovnaní s krajinami V4 ako jediná krajina nezaznamenala medziročný rast, ale stagnáciu.
DESI 2025 ²	25. miesto	V ukazovateli Digitálne verejné služby pre podnikateľov dosahuje SR ešte nižšie umiestnenie v rebríčku než v službách pre občanov. SR v porovnaní s krajinami V4 ako jediná zaznamenala medziročný pokles. Slabá kvalita digitálnych verejných služieb znižuje efektívnosť podnikania, brzdí inovácie a tým priamo ohrozuje celkovú ekonomickú výkonnosť a dlhodobú prosperitu krajiny.
Open data maturity (ODMI) 2024 ⁴	3. miesto	Umiestnenie Slovenska v ODMI je značne nestále. Medzi rokmi 2019 až 2021 Slovensko patrilo medzi najhoršie hodnotené krajiny, ale v rokoch 2023 a 2024 došlo k zásadnému zlepšeniu, pričom v roku 2024 dosiahlo historické maximum – 3. miesto. Avšak metodika ODMI upozorňuje, že hodnotenie je postavené na samohodnotení dotazníkov, ktoré vyplňajú národné tímy, čo môže viesť k subjektíve a ovplyvneniu výsledku.
Open Data Inventory (ODIN) 2024/2025 ⁵	17. miesto	Slovensko sa umiestnilo v strede rebríčka, ktorý hodnotí, do akej miery sú štatistické údaje krajiny úplné a či spĺňajú medzinárodné štandardy otvorenosti. V porovnaní s rokom 2022 ide o pokles o päť priečok.

Zdroj: spracovanie NKÚ SR podľa medzinárodných hodnotení.

¹ Stav a problémy zverejňovania otvorených údajov v SR. NKÚ SR. 2024. [\[online\]](#).

² DESI 2025. [\[online\]](#).

³ Od roku 2023 je DESI zahrnutý do Digitálnej dekády a zverejňovanie otvorených údajov sa v DESI indexe priamo nesleduje. Avšak publikovanie kvalitných otvorených údajov zlepšuje výsledky v oblasti digitálnych verejných služieb, keďže umožňuje automatizáciu procesov, prepojenie medzi systémami a vznik používateľsky orientovaných riešení (napr. občianske aplikácie).

⁴ ODMI 2024. [\[online\]](#).

⁵ ODIN 2024. [\[online\]](#).

Kým v oblasti „vyspelosti“ otvorených údajov sa deklaruje výrazný pokrok, digitalizácia verejných služieb zaostáva. Tento nesúlad naznačuje, že strategické dokumenty a formálne iniciatívy (napr. koncepcie, metodiky, dotazníky) sú síce spracované, no praktická realizácia a používateľská kvalita služieb zostávajú slabé. Celkovo možno konštatovať rozpor medzi deklarovanou pripravenosťou a reálnym výkonom otvorených údajov, a je potrebné sa zamerať na implementáciu a používateľskú pridanú hodnotu digitálnych služieb aj otvorených údajov pre občanov a podnikateľov.

V auguste 2025 realizoval NKÚ SR už tretí prieskum u dátových kurátorov⁶ ústredných orgánov štátnej správy (ÚOŠS), zameraný na problematiku otvorených údajov (tabuľka 2).

Tabuľka 2: Medziročné porovnanie výsledkov prieskumu medzi ÚOŠS v jednotlivých oblastiach

	10/2021	8/2023	8/2025	Trend 2025 / 2023
ÚOŠS má koncepciu na zverejňovanie otvorených údajov	20 %	19 %	29 %	↑
ÚOŠS má interné predpisy definujúce sprístupňovanie otvorených údajov	20 %	19 %	35 %	↑
Zverejňovanie otvorených údajov je zahrnuté v ročnom pláne úloh (prípadne iný ekvivalent plánovaných ročných aktivít) ÚOŠS	40 %	29 %	29 %	→
ÚOŠS vyhodnocuje počet stiahnutí zverejnených datasetov a identifikuje používateľov	4 %	15 %	18 %	↑
ÚOŠS má vytvorenú pozíciu dátového kurátora (podľa uznesenia vlády SR č. 346/2017)	68 %	90 %	83 %	↓
Do procesu zverejňovania otvorených údajov sú okrem dátového kurátora zapojení aj iní zamestnanci ÚOŠS	72 %	70 %	67 %	→
ÚOŠS realizuje aktivity, ktoré sú naviazané na vyhodnocovanie zverejnených datasetov a spätnú väzbu od používateľov	16 %	10 %	24 %	↑

Zdroj: prieskum NKÚ SR medzi dátovými kurátormi ÚOŠS.

Vysvetlivka: **zelená šípka** – zlepšenie medziročného trendu; **oranžová šípka** – stagnácia v medziročnom porovnaní; **červená šípka** – zhoršenie v rámci medziročného trendu.

Poznámka: V roku 2021 sa do prieskumu zapojilo 25 ÚOŠS, v roku 2023 sa zapojilo 21 a v roku 2025 18 ÚOŠS.

Z výsledkov prieskumu v roku 2025 vyplýva:

- medziročne sa zvýšil počet ÚOŠS, ktoré majú koncepciu a interné predpisy upravujúce zverejňovanie otvorených údajov – po období stagnácie medzi rokmi 2021 a 2023 môžeme konštatovať, že **tretina ÚOŠS už má spracovanú koncepciu, čo naznačuje zvýšený strategický prístup k otvoreným údajom a systémovému riadeniu ich zverejňovania**. Väčšina ÚOŠS a ministerstiev (71 %) však stále nemá koncepciu a smernice;
- zahrnutie zverejňovania otvorených údajov do plánov práce kleslo po roku 2021 a odvtedy sa nezlepšilo. To signalizuje, že **téma stále nie je plánovaná ako súčasť bežnej agendy úradov**;
- v oblasti vyhodnocovania počtu stiahnutí a identifikácie používateľov otvorených údajov je síce pozitívny, ale pomalý progres. **Väčšina ÚOŠS stále nesleduje využívanie svojich dát, čo sťažuje vyhodnotenie prínosu otvorených údajov**;
- pozícia dátového kurátora – hoci väčšina úradov túto pozíciu stále má, mierny pokles môže naznačovať **reorganizácie alebo zníženú prioritu funkcie dátového kurátora**;
- zapojenie širšieho tímu do zverejňovania otvorených údajov mierne klesá, čo môže signalizovať **úzky, personálne limitovaný prístup k práci s otvorenými údajmi**;
- takmer štvrtina ÚOŠS už aktívne pracuje so spätnou väzbou používateľov a hodnotí efektívnosť zverejnených datasetov. Tento trend naznačuje **posun od formálneho zverejňovania údajov k**

⁶ Pozícia dátového kurátora bola zriadená podľa uznesenia vlády SR č. 346/2017 a má sa riadiť Stratégiou a akčným plánom sprístupnenia a používania otvorených údajov verejnej správy. [online].

ich praktickému využívaniu a zlepšovaniu kvality dát na základe používateľských potrieb. Napriek pozitívnemu vývoju však väčšina ÚOŠS tieto aktivity stále systematicky nevyužíva, čo poukazuje na rezervy v oblasti monitorovania dopadov zverejňovania otvorených údajov a komunikácie s komunitou používateľov otvorených údajov;

- **spolupráca dátových kurátorov na jednotlivých ÚOŠS s Centrálnou dátovou kanceláriou MIRRI SR bola hodnotená mimoriadne pozitívne** a oceňované je hlavne pravidelné informovanie o povinnostiach dátových kurátorov, i možnosť účasti v pracovnej skupine „Lepšie dáta“ a možnosť konzultácií v prípade nezrovnalostí alebo nejasností pri zverejňovaní datasetov.

Najväčšie prekážky pre zverejňovanie otvorených dát (box 1), identifikované dátovými kurátormi na ÚOŠS zapojených do prieskumu, súvisia najmä s nepripravenosťou informačných systémov, absenciou smerníc upravujúcich zverejňovanie otvorených údajov, nepochopením konceptu otvorených údajov zo strany správcov a vlastníkov údajov a finančnou poddimenzovanosťou tejto oblasti.

BOX 1: Najväčšie prekážky súvisiace so zverejňovaním otvorených dát v ÚOŠS identifikované dátovými kurátormi v rámci prieskumu NKÚ SR v roku 2025

- **Nepripravenosť informačných systémov ministerstiev a úradov na zverejňovanie otvorených údajov:** komplikovanosť systému zverejňovania, potrebná úprava agendových informačných systémov na účel ich integrácie s lokálnym katalógom otvorených údajov, chýbajúce automatizované spracovanie dát a potreba manuálneho vyplňania niektorých datasetov.
- **Pochopenie konceptu otvorených údajov zo strany správcov a vlastníkov údajov:** prevláda názor, že zverejňujeme údaje verejne, tak prečo treba aj otvorené údaje; chýba tzv. „big picture“ o otvorených údajoch; vedenie rezortu nepozná benefity otvorených údajov; neochota kolegov z ostatných organizačných útvarov pri identifikovaní nových datasetov vhodných na zverejňovanie; nízka informovanosť o význame zverejňovania otvorených dát v rezorte; nízka priorita vedenia úradu.
- **Nepodchytené interné postupy a interná legislatíva** pre spracovávanie a poskytovanie dát ako otvorených.
- **Finančná a personálna poddimenzovanosť** – obmedzené rozpočtové zdroje na budovanie/úpravu agendových informačných systémov, nedostatok personálnych kapacít.

V oblasti zverejňovania otvorených údajov v ÚOŠS aj v roku 2025 pretrvávajú nedostatky identifikované v predošlých rokoch, v dôsledku ktorých Slovensko stagnuje v tvorbe a implementácii politík založených na otvorených údajoch. NKÚ SR pre výraznejší posun v oblasti otvorených údajov odporúča:

- schváliť chýbajúci zákon o údajoch,
- zrealizovať samohodnotenie SR v dotazníku k indexu ODMI,
- za podpory MIRRI SR zaviesť koncepciu a súvisiace predpisy aj na ÚOŠS, kde tieto materiály absentujú,
- odstrániť najväčšie prekážky súvisiace so zverejňovaním otvorených údajov v ÚOŠS, identifikované dátovými kurátormi v rámci prieskumu NKÚ SR,
- zamerať sa na implementáciu a používateľskú pridanú hodnotu digitálnych služieb aj otvorených údajov pre občanov a podnikateľov.